

בזאת יבא אהרן אל הקדש (טז, ג')

אין זאת אלא תורה שנאמר "וזאת התורה" וגוי'. כאן באה התורה ללמדנו שאם אנו רוצים להיות קדושים, עלינו לעסוק בתורה, וזה ההבדל ביננו לבין אומות העולם. שבברכת התורה אנו מברכים "אשר בחר בנו מכל העמים". ומנין הראיה שלנו? "אשר נתן לנו את תורתו". דהיינו אם אנחנו קובעים עיתים לתורה - זה עיקר יהדותנו.

ומעשה שהיה בישיבתו של רבי אלחנן וסרמון, שבא אבא אחד ואמר שהוא רוצה להוציא את בנו מהישיבה כדי שילמד מקצוע ויוכל להתפרנס בכבוד, כפי שיש הלכה שחייב האב ללמדו את בנו אומנות. אמר לו רבי אלחנן 'איזו מצוה נראית לך יותר חשובה - למול את הבן או ללמדו אומנות?'. אמר האבא 'ודאי שלמול את הבן זה הרבה יותר חשוב'.

אמר לו הרב יתדע לך שיש הלכה - אם שני בנים שעשו להם ברית מילה מתו מחמת המילה, לא עושים מילה לבן שיוולד אחריהם, כי מדובר בסכנת נפשות. ואם כן, גם כאן באו כמה אבות ולקחו את בנייהם מהישיבה. והבנים מתו מבחינה רוחנית, וכבר אינם שומרים מצוות. לכן לא כדאי לך לקחת את בנך, כי הוא עלול למות מבחינה רוחנית. אבל האב היה עקשן ולקח את בנו מהישיבה. ובאותה שנה הבחור נפטר לבית עולמו, כיוון שיצא מפי הרב כשגגה היוצאת מפי השליט.

"כמעשה ארץ מצרים אשר ישבתם בה לא תעשו וכמעשה ארץ פנען אשר אני מביא אתכם שמה לא תעשו ובחקתיהם לא תלכו: "(יח, ג')

עיינן באור החיים שהאריך בעניין בטוב טעם ודעת. ונעתיק מקצת לשונו: 'הנה ידוע כי כל מצוות אשר ציווה ה' לעם קדשו הם מצוות שיכול האדם לעמוד בהם, ויטה עצמו אל הרצון לעשותם, זולת מצוות פרישת העריות הוא דבר שנפשו של אדם מחמדתו ואונסתו עליהם לעשותם, זולת בהתעצמות הרחוקת שני דברים מהאדם, והם מרחק הרגש ראות העין, ומרחק בחינת החושב. ואם שני אלו לא יעשה, אין אדם שליט ברוח זה לכלותה ממנו, כי כל שלא תהיה לו הרחקת הרגש הראות בדבר הגם שירחיק בחינת החושב לא ישלוט בעצמו לכלות ממנו הכרח החשק'. ע"כ.

ומה נענה ומה נאמר אחר דברים אלו, שאם האדם מסתכל בנשים, אומר הרב שמובטח לו שלא יוכל אחר כך לשלוט בעצמו. וזה דומה למי שקופץ מהגג ורוצה באמצע לעצור ואינו יכול. כך אחרי שהסתכלנו במראות אסורים - אין שליטה. ומוסיף הרב וכותב, שאין צריך לומר בהצמד שני הדברים גם רואה וגם חושב, ואצ"ל אם ישלח ידו ואכל מעט מן הרע הזה הנה הוא מסור ביד תאוותו. ולזה אמרו "במקום שבעלי תשובה עומדים - צדיקים גמורים אינם עומדים". (ובחרת בחיים ר' יפתח סופר)

אהבת ישראל

חרטה של שוא

'חבל! למה לא עלה לי בראש להחזיר לו בשעת המריבה משפט כזה שהוא היה מתפוצץ ממנו?!!
'אוי חבל! למה נתתי לו להרגיש שהוא צודק? איך לא עלה לי בראש לענות תשובה כזאת ובכך הייתי משתיק אותו ומוריד לו את כל גאנותו?'

'חבל, חבל! עכשו כבר מאחר מדי!'

אלו הם חיי היום יום שלנו. מתהלכים במחשבות שטוחנים אנו את עצמנו בהם, וכך יסודם של מחשבות אלו בנוי על "תאנות הנצוח" שלא תועיל ולא תתן כלום.

למה זו לא הרגשה יותר טובה כאשר אני מקבל את ה"בוים", והוא שנתן את ה"בוים" - הוא זה שצריך להרהר בלבו: 'האם עשיתי טוב? פגעתי וזלזלתי בחברי - מה הרחוקתי? העלבתי אותו, נצחתי אותו, השארתי אותו פעור פה, אולם מה תועלת יש לי מכך? וחושב בלבו כיצד לפייס ולרצות אותו.

חשב אתה!

וכי יותר טוב היה להפך - שאני הייתי המעליב והוא הנעלב, ואני הייתי צריך להתלבט כיצד לפייס את הנעלב? הלא עדיף להשאיר את העבודה הזו לחברי במקום לעצמי.

ועוד - מה יש לך להתמלא שגאה מכך? וכי יש מה לקנא באדם חסר מדות, ובפרט אדם המשפחת במדותיו? אם כן, תודה לה' שזכית להיות מהנעלבים ולא מהעולבים, ולא שם חלקך בין אלה אשר לשונם תהלך בארץ ונחץ שחוט לשונם. והלא בזה שהנך מתחרט על מחדלך להיות מנצח, שבכך התאפשר לו להיות המנצח, הרי וכאלו הנך מקנא כרגע במעמדו כמנצח, השונה ממעמדך כמנצח. על זה לקנא! והלא דוד המלך ע"ה אומר: "אל תתחר במרעים אל תקנא בעשי עולה". אדרבה, תתמלא רחמים ורחמלה על אותו מספן שלא זכה לתקן את פיו ולשונו, ובמקום להתמלא קנאה וסגאה ולהצטער על שמעמדך להפך ממנו ולהתאווה להיות מנצח מעליב פוגע - תהא מאשר להיות מנצח נעלב וענו. (הרב יעקב ישראל לוגאסי)

להחזיר אבידה לבעליה

אדם שמצא אבידה, ונודע לו מי הם בעליה, אינו צריך לטרוח ולהביא את האבידה עד לביתו של בעל האבידה, אלא יודיע לו שיבוא לקחת את אבידתו, ודיו בכך. (4)

ואם האבידה תופסת לו מקום בביתו, רשאי המוצא להקציב זמן לבעל האבידה, ולהודיעו שיבוא ליטול אבידתו עד אותו הזמן שקצב לו. ואם עבר הזמן ולא בא לקחתה, רשאי המוצא להוציא את האבידה מביתו ולהפקירה. (5)

(4). כתב הרשב"א בחידושו (בבא מציעא ל.), דאי בעי בעל אבידה לומר לא בעינא, לא מחייב לאהדורי. ע"כ. דהיינו שאם בעל האבידה אומר שאינו חפץ באבידה, אין חובה למוצא להחזיר לו את אבדתו. ונראה שהוא הדין אם מראה סימנים שאינו חפץ באבידה [כגון שמודיעים לו שהאבידה נמצאה, ואינו בא לקחתה], בכהאי גוונא אין המוצא צריך לטרוח ולהשיבה לבעליה. ושוב ראיתי שכן דעת החזון איש בספר פאר הדור (חלק ד עמוד ריז).

(5). כן הורה הגאון רבי ניסים קרליץ שליט"א והובאו דבריו בספר השבת אבידה כהלכה (עמוד מח), ונראה טעמו, משום שנאמר "עד דרוש אחיד אותו", כלומר, שצריך לטפל באבידה, עד שינדע לבעלים היכן הוא יכול לדרוש ולהשיג את אבידתו. ובאופן שכבר נודע לו היכן האבידה נמצאת ואינו בא לקחתה, שוב אין חייב המוצא לטפל בה, מפני שאין זו "אבידה". ועיין בשו"ת שבט הלוי חלק ד (סימן ריז).

משהו לנשמה

האבחנה והברכה / חב"ד

הם פסעו אל החדר נרגשים. פגישה אישית עם הרבי מליובאוויטש, 'יחידות', היא תמיד פסגת שאיפותיו של חסיד, ועל-אחת-כמה- וכמה של חתן וכלה העומדים ערב חתונתם. זה היה בשנת תשי"ז. הרב משולם וייס, כיום שליח חב"ד במיאמי, פלורידה, וכלתו, איליין, נכנסו ברעד אל החדר.

עם כניסתם הגיש משולם לרבי את פתק בקשת הברכה. הרבי עיין בו, הרים את עיניו ושאל: "אתם מבינים יידיש?". משולם השיב בחיוב, ואילו הכלה השיבה שאמנם היא מבינה יידיש, אך מתקשה לדבר בשפה זו ומיטיבה להתבטא באנגלית. "אם כן", הגיב הרבי, "אשוחח עם החתן ביידיש, ועם הכלה באנגלית".

חלפו כמה שניות, ולפתע פרצה הכלה בבכי. היא אמרה: "האם הרבי יוכל לבקש מהחתן לעזוב את החדר? רצוני לשוחח עם הרבי שלא בנוכחותו".

משולם נדהם. הרבי נתן בו מבט, והוא יצא מהחדר. מזכירו של הרבי, הרב לייב גרונר, השתומם. "מה יכולתי לעשות?", התנצל החתן, "כך ביקשה הכלה".

כעשרים דקות המתין החתן בחוץ. אמנם הדלת לא הייתה סגורה, אבל הוא לא הצליח לשמוע את השיחה בין הרבי ובין כלתו. לאחר עשרים דקות יצאה הכלה ואמרה כי הרבי ביקש שיחזור. הוא נכנס אל החדר והרבי העניק להם ברכות לנישואיהם. כשיצאו מה'יחידות' נפרדו החתן והכלה ולא התראו עד החתונה.

מיד אחרי החופה, כאשר החתן והכלה נכנסו לחדר הייחוד, המילים הראשונות שאמר החתן לכלתו היו: "על מה דיברת עם הרבי במשך עשרים דקות?".

השיבה הכלה: "אני מקווה שלא תכעס עליי... אמרתי לרבי שרצוני לבטל את החתונה".

"לבטל את החתונה?!", התמלטה השאלה מפיו של החתן הנדהם.

"כן", השיבה. "אמרתי לרבי שאני בעלת מזג נורא ואיום. אני סרת סבלנות ומתרגזת בקלות. עד עכשיו לא הבחנת בכך, אך ברור לי שאחרי החתונה לא יעבור זמן רב ואתה תבין שטעית טעות גדולה והתחתנת עם האישה הלא-נכונה, עם מכשפה. הנישואין יעלו על שרטון ויסיימו בגירושין. החלטתי שאני מעדיפה שלא להתחתן מלהיקלע להרפתקה כזאת".

"ומה אמר הרבי?", שאל החתן ההמום.

"הרבי חייד", השיבה הכלה, "ואמר לי באנגלית: 'הקב"ה יברך אותך בילדים רבים, והם ילמדו אותך את מידת הסבלנות. לכן אינך צריכה לבטל את החתונה. ועד שייולד הילד הראשון, לך להתנדב במרכז רפואי, ומה טוב בבית רפואה לילדים. ההתנדבות תסייע לך ללמוד להתייחס לאנשים בסבלנות, וכך המזג שלך לא ייצור בעיה".

החודשים חלפו ובני הזוג טרם נפקדו. האישה החלה לדאוג והלכה עם בעלה לבדיקה אצל רופא מומחה במיאמי, עיר מגוריהם. הרופא ביצע סדרת בדיקות מקיפה, ובסיומן התיישב על כיסאו מול השניים בארשת פנים חמורה.

"ראו", אמר בטון קודר, "יש בפי בשורות שלא ישמחו אתכם. האישה סובלת מבעיה פיזיולוגית חמורה, שמשמעותה כי לעולם לא תוכל להרות. היא תהיה עקרה. עליכם להשלים עם המציאות".

הדברים הקשים נפלו על ראשם כרעם ביום בהיר. הם יצאו מהרופא שבורים ורצוצים. הבעל ניסה לעודד את רעייתו: "האיש הזה איננו הרופא היחיד בעיר. נלך לרופא אחר, לקבלת חוות-דעת שנייה".

מיהרו השניים וקבעו תור אצל רופא בכיר אחר, אולם גם הוא אישש את ממצאי קודמו. "אין שום דבר שאפשר לעשות בעניינכם", הוסיף ואמר לזוג האומלל.

מיד עם חזרתם לביתם מיהר משולם וייס להתקשר למזכירו של הרבי, הרב גרונר. "אנא מסור את דברי הרופאים לרבי ובקש את ברכתו בעבורנו", אמר למזכיר. זה הבטיח לעשות זאת מיד.

כעבור חודש נפקדה האישה, ובחלוף תשעה חודשים ילדה את בנה הבכור, מרדכי. המיילד לא היה אלא הרופא השני, שתמך בממצאי הבדיקה של הראשון. אותו רופא יילד במרוצת השנים את כל חמישה-עשר הילדים של משפחת וייס...

כשהייתה הגברת וייס באמצע שנות הארבעים לחייה הלכה לסדרת בדיקות מקיפה אצל מומחה לבריאות האישה. זה עשה את הבדיקות, ואז אמר בטון רך: "ודאי את חשה אכזבה רבה"...

"אכזבה?", תהתה הגברת וייס, "ממה?".

"וכי אינך אורתודוקסית?", תהה הרופא הבכיר.

"אכן", אישרה האישה.

"אני יודע", אמר הרופא, "שבציבור היהודי-אורתודוקסי הרצון ללדת ילדים חזק מאוד. בבדיקה אני מוצא שאת סובלת מבעיה רפואית שמשמעותה כי מעולם לא זכית לפרי בטן. זו ודאי אכזבה עצומה בעבורך להיות נשואה שנים רבות כל-כך בלי ילדים".

הגברת וייס חייכה לעצמה ולא הגיבה. כשיצאה החוצה, אל בעלה, פרצה בצחוק. היא שיתפה את בעלה בדברי הרופא ושניהם צחקו. "איך אתה מסביר את זה?", שאלה האישה את בעלה.

"פשוט מאוד", השיב לה. "הלוא הרבי העניק לך ברכה לפני חתונתך שהקב"ה יברך בילדים רבים, ולכן ילדת את כל הילדים האלה למעלה מדרך הטבע – בזכות ברכתו של הרבי".